

„MEGMOZDÍTSAM ÉS ÖSSZESZEDJEM AZ EMBEREKET”

HELYI KULTURÁLIS KÖZÖSSÉG

Interjúalany:

Név nélkül (33 éves férfi), Tiszakécske

Kérlek, beszélj a családotról, gyerekkorodról, iskolás éveidről!

Arra gondoltam, hogyha erről beszélünk, akkor egy ellentmondásra fel is lehetne fűzni az én élettörténetemet. Arra az ellentmondásra, hogy most fontos számomra a közösség, de korábban az egyetem közepéig egyáltalán nem volt az. Mindig próbáltam kibújni a közösségből, és már azóta is sokat gondolkodtam azon, hogy mi volt a fordulat, ami ezt teljesen megfordította, megigazította.

1976-ban születtem, apukám akkor még műszakvezető volt a lakiteleki gumüzemben, most üzemvezető Lajosmizsén. Édesanyám Lakitelken akkoriban a gyógyszerárban dolgozott asszisztensként. Ma Kecskeméten dolgozik szintén gyógyszerárban. Nem volt egyetemet végzett ember a családban, és sokáig úgy nézett ki, hogy én sem leszek az. A nyolcadik körüli tanácsstalanságot egy katonatiszt oldotta meg, aki egy a katonai középiskolát jött reklámozni. Ennek hatására, másrészt apukám katonatörténetei és a fegyvermániám hatására választottam a szegedi katonaiskolát. Nem szakiskola volt, hanem gimnáziumba jártunk. Egy katonai kollégiumban laktunk, az egész csak fiúkból állt.

Itt már el tudom indítani azt a szálát, ami a közösségszervezésről szól, mert aki hangszert vesz a kezébe, az óhatatlanul is közösséget szervez, mert összegyűlik a társaság és hallgatják. Itt a gimnázium környékén kezdtem el zenélni, meg már apukámtól is tanultam gitározni, és a kollégiumban zenekart is alapítottunk. Ezeket az éveket annyira nem gondoltam át, de biztos, hogy elég keserűen végződtek. Egyszerűen borzasztóan éreztem magam a kollégiumban, egy nagyon fura, erőltetett életvitel ment ott. És ellentmondásos is volt, mert ezt úgy tervezték el pedagógiailag, hogy ez egyfajta átmenet legyen a katonaelet felé. Igazából mind az

iskolában, mind a kollégiumban kiszuperált, kiöregedett és mondjuk alkoholistá is volt... A tanáraink életvitele és mondjuk hirdetett elvei között szörnyű ellentmondás működött.

Érdekes módon volt ebben hajtóerő is. Hatodikos voltam a gimnáziumban, amikor bennem is és társaimban is forrt a vágy, hogy törjünk ki és mutassunk valamit. Emlékszem egy rajzra is abból az időből, Állománygyűlés volt a címe, hátulról mutatta a hallgatóságot – sokszor volt ilyen állománygyűlés a kollégiumban – és mindenkit kopasznak rajzoltam, kivéve magamat és a cimborámat. Nem lehetett hosszú hajunk, mert az nem katonás. Bár akkor még nem láttam a Hairt, de tisztára az a világlátás volt bennünk, hogy kitörjünk abból, és megmutassuk magunkat, hogy nem vagyunk kockába rakhatók. Ennek el is jött az alkalma, amikor harmadikosok voltunk. Egy katonai kollégiumok közötti kulturális találkozó volt akkor Székesfehérváron, és szabadon nevezhetett bárki. Zenélhettünk volna, de sem megfelelő hangszereink, sem tudásunk nem volt, hogy kiálltunk, és ezért a másik kategóriát választottuk, a drámát. Összejöttünk egy páran cimborák, megírtuk, összehoztuk ezt a darabot és előadtuk, mint egy eredményt... Másrészt pedig felhasználtuk a darabban a zubbonyunkat, a kollégista zubbonyunkat, de úgy, hogy az évfolyamjelzésünket letakartuk fehér szalaggal, sugárjellel. Még abban az évben otthagytam a kollégiumot. Nehezen szántam rá magam, ha szüleim nem forszírozzák, akkor nem is szánom el magam, mert sok minden ingyenes volt a kollégiumban: a szállás, az ellátás, még ruhát is kaptunk, és aki ott akarta hagyni a kollégiumot, annak szörnyű összegeket mondtak, hogy vissza kell fizetni. A szüleim, akik látták, hogy szenvedek ott, vettek ki abból az iskolából.

Kecskemétre jöttem – hogy ne kelljen kollégiumba járni –, a Bányaiba. Az igazgató azt mondta, fölvesz a gimnáziumba, de nem végzősnek, mert az eredményeim nem elég jók, hanem harmadikosnak. Így jártam a harmadik osztályt, egészen más eredményekkel, mint Szegeden. Egy nehezebb gimnáziumban jobb eredménnyel. Ez a hangulat miatt volt, és hogy máshogyan álltak hozzánk.

Középiszolás korodban tagja voltál-e valamilyen közösségnek?

Van itt is közösséggel kapcsolatos mozzanat, mert azonnal nekiálltam zenekart szervezni, és játszottunk iskolai ünnepségeken, játszottunk saját koncerteken. Itt

kezdődött a közösségből való kibújás, mert Szegeden a furcsa ellentmondásossága a sulinak összekovácsolt minket. Kecskeméten sokkal jobban működött a klikkesedés, három nagyobb klikk élt az osztályban, és én nem akartam csapódni egyikhez sem, és szándékosan kilógtam. Bár javultak az eredményeim, a tanárimnak nem volt bajuk velem. Nem voltam hajlandó együttműködni egyáltalán az osztállyal. Egy példa, amit talán mélypontnak is mondhatok: nem táncoltam szalagavató táncot velük. Viszont iskolai ünnepségen zenéltünk, koncertet rendeztünk, néhány diákkal és a tanárokkal nagyon jó volt a viszonyom, rajzsakkör... szakkörök is jól működtek ekkor.

Megemlítem a magyartanárnőt, P. M. Évát, aki nagyon jó szemmel figyelt fel rám, és már az elejétől buzdított, hogy az irodalom felé induljak el, szinte misszió-nak tekintette, hogy menjek egyetemre.

És akkor jött egy újabb nagyváros, vagy egy igazi nagyváros jött már...

Egy olyan Budapest, ahol éltek nem csak a művészmozik, hanem a... Hát a régi jó mozik: a Bástya, Sport, a Bem, melyeknek volt valami jellege, helyek, amiknek volt atmoszférájuk, és ezek megfogtak már akkor is. Nem mondom, hogy azóta, de később érett meg bennem, hogy valami ilyen dologra vágyom, arra vágyom hogy ha szervezek valamit, akkor ne kelljen az emberek után rohángálnom, hanem legyen egy hely, aminek már van története, ami egy biztos pont, ami, ha az én nevemmel is összeköthető, akkor könnyebb összeszedni az embereket, és otthon érezheti magát az ember.

Elsősorban ezek a művészmozik alakították ki bennem ezt a vágyat a saját helyre. Érdekes módon a mozik, de nem a klubok, mert nem szerettem ezekre a helyekre menni, mert ott emberekkel kellett beszélgetni, és ettől már a kecskeméti éveim óta ódzkodtam. Ahogyan elkezdtem kihúzni a közösségből Kecskeméten, ez ugyanúgy rajtam maradt a folytatásban is.. Nagy moziba járó voltam Pesten.

Volt baráti közösséged az egyetemi éveid alatt?

Barátom azért volt. Kétágyas szobában voltunk, és a sors összehozott egy nagyszerű fickóval, S. Jánossal. Filozófia szakos, ő is filmőrült. Tehát megvolt a társaság

– ő volt az egyetlen komolyabb barát és a többiektől távol tartottam magam... Ez lassan változott meg. Ezt az egész dolgot a filmek irányították, mint ahogy ezt az egész klubot is, a zene és a filmek. Egyrészt Pesten is zenéltünk, akkor már volt egy Dire Straits Tribute Band. Másrészt meg filmklubot szerveztem, akármilyen mizantróp is voltam. Volt kölcsönzőjegyem, és annyi jó filmet láttam, annyi jó filmet vettem ki az Odeonból, hogy úgy éreztem, meg kell mutatni a többieknek is. „Ismeretlen filmek klubja” címen indítottam, és videón, DVD-n néztük. Erőltetnem kell, hogy bármi más közösségi jellegű dolog az eszembe jusson. Végül is barátokkal voltam, nagyon sok időt elzenélgettem, elcsavarogtam, hogy végül is – ezt nem büszkén mondom – hat év alatt végeztem az egyetlen kis szakomat. Közben azért sok mindent fel is szedtem, részben ezek révén, részben tanárom, H. Iván révén, aki bevett a Balassi kutatócsoportjába, és volt szerencsém a világ első internetes kritikai kiadásának munkálataiban részt vennem. Nagyon jó filológiai munka ez. Részt vettem a nyelvjárási atlasz munkáiban is. Tehát ezek élményszerűen maradtak bennem. A közösségi részhez ennek nincs köze, hanem inkább, hogy ezek a tanárok rengeteget formáltak.

Az egyetem után hogyan alakult az életed, kapcsolataid?

Eljött 2001, ekkor diplomáztam. Elkezdtem munkát keresni. A környéken, Lakitelken először. Úgy kezdtem, hogy volt egy telefonszám a zsebemben H. Bélától (*a tiszakécskei református gimnázium igazgatója és református lelkész – a szerk.*), mert a rokonságában udvaroltam, és mielőtt végeztem volna, felajánlotta, hogy taníthatnék itt, de akkor még ilyen „Budapest eufóriában” azt mondtam, hogy hát én ilyen kisvárosban nem tanítanék semmiképpen. Aztán másfél év múlva úgy jöttem el Pestről, hogy én inkább itt, a szülőföldem környékén... Körbelöttem itt végig, de nem volt állás sehol. És hát a végén felhívtam H. Bélát – érthető módon nem rögtön –, és azt mondta, hogy természetesen igen, áll még az állásajánlat. Most kimaradt másfél év. Akkor még volt katonaság, és nem akartam elmenni katonának, a polgári szolgálatot választottam. Nagyon szerencsés időszak volt, elfogadták a kérésemet, és a népfőiskolára kerültem (*Lakiteleki Népfőiskola – a szerk.*). Az emigrációs gyűjtemény könyvtárába... Borzasztó fontos fordulópontra a népfőiskolai időszak, mert például a Régiposta sem lenne, ha

nem adott volna mintát L. Sándor azzal, amit a népfőiskolán csinál, és azzal, amit mondtam, hogy ne a levegőbe szétszórni, szétaprózni az embernek az erejét, hanem teremteni egy kuckót, és feltölteni azt a helyet.

Ezt ott tanultam a népfőiskolán. Vannak programok, amikre egyébként ki nem mentem volna, pedig csak 4 kilométerre vannak Lakitelektől: például kistelepüléseken tanítók országos találkozója. Ilyeneken vettem részt, mert egyrészt a könyvtárban dolgoztam, másrészt operatőrködtem az előadásokon, és nyilván én is végighallgattam. Aztán azt is kérték, hogy írjam le ezeket az előadásokat a videofelvétel alapján, aztán a lakiteleki újságban is jelentek meg cikkeim és az éves beszámolókat is én írtam a rendezvényekről. A népfőiskola egy valódi közösségi élmény, azért mert jól volt szervezve, mert jól ki lett találva.

Decemberben végeztem a népfőiskolán, és évkezdésig betanultam, könyvtáraztam, órára jártam, helyettesítettem. A kécskei közösségi munkám itt kezdődik, mert azért lejöttek a gyerekek körbenézni, hogy ki ez az új arc, néha látták a gitárt a sarokban és akkor megint elkezdtem... A zene önműködő. Úgy fejeztem be az évet, hogy már volt egy iskolai kórus, mert sokat jártak oda és kedvvel énekelgettek ott. Az anyag is adott volt, mert vannak ifjúsági egyházi énekes könyvek, ami sokkal emészthetőbb, amelyeket élvezettel énekelgettek. Református tábor volt azon a nyáron és elhívtak nótafának erre a táborra és... hát akkor már tombolt bennem a munkakedv. Nemcsak zenéltem ott, hanem a gyerekekkel titokban összeraktunk egy színdarabot, amit a végén megmutattunk Béla bácsiéknak, ő volt a táborvezető (H. Béla). Ez egy titkos akciónk volt a gyerekekkel, Dávid király életét adtuk elő megzenésítve, esténként írogattuk ezeket, a strandon próbálgattuk félrehúzódva... Nem azért csináltam, hogy hízelegjek, csak akkoriban ez dőlt belőlem. Ennek köszönhetően tág teret kaptam még az elején, 2003-ban, amikor kezdtem. Működött a kórus, alapítottam irodalmi szakkört, mindezt a saját passziómból. Ez nem fizetett szakkör volt. Ez azért érdekes, mert a keserűség már akkor bennem volt, hogy nem az kellett volna, hogy megköszönjék, hanem az, hogy a takarítónő ne söpörjön ki minket háromkor, ha mi még szeretünk volna egy kicsit beszélgetni. Semmiféle segítséget nem kaptunk, csak egy ilyen „egye fene, csináljátok” legyintéssel engedték, hogy gyerekekkel foglalkozzak délután: irodalomszakkör... színjátszó szakkört is indítottunk, énekkar... Rengeteget voltam akkoriban a gyerekekkel. De ennek nem volt olyan támogatottsága. Könyörögni kellett a teremért, egyálta-

lán rengeteg erőt és kedvet vett el az, hogy ezt nem támogatják. Innentől kezdve oda a falra is tudnék mutogatni, mert 2003-ban már novemberben volt az első koncert. Már mint meghirdetett koncertre szedtem össze a kórust. Ez akkoriban még úgy működött, hogy a saját cuccomat vittem magammal, az elektromos zongorámat cipeltem ide az iskolába. Tehát nagyon kevés támogatást, elismerést kaptam felülről... Most olyan dolgokat kerülgetek, amiket nem igazán illik kimondani, de talán te is ismersz olyan vezetőket, akik aggódni kezdenek, amikor alattvalóik népszerűbbekké válnak, ilyenkor lenyomják őket. Nem hittem, hogy létezik ilyesmi, de megértem.

Aztán tanítani is kezdtem, már teljes állásban tanítottam a színjátszó körrel, irodalomszakkörrel és énekkarral, akkor még csak az iskola berkeiben és akkor 2005 végén jött G. József (*matematika-fizika szakos tanár a református gimnáziumban – a szerk.*) barátom az ötlettel, mikor azon panaszkodtam, hogy még egy francos zongora sincs az iskolában, nem tudjuk megtenni azt, hogy gyorsan bemegyünk valahová énekelni, ha van kedvünk. Szoktuk mondani – ami nem szép, de az iskolánk kultúrához való hozzáállásának jelképe –, hogy le van csavarozva a pianínó fedele, tornacipő van a húrok között. Józsi azt mondta, hogy ha zongora kell, akkor gyűjtünk hozzá pénzt. Ez az első jótékonyági koncert 2006 tavaszán. A plakátján rajta is van... Volt belépőjegy, volt támogatójegy. Kis A4-es lapot küldtünk haza minden gyerekkel, hogy lássák a szülők otthon, hogy ezt és ezt csináltuk, és a munkánk folytatásához szeretnénk segítséget kérni. Hatalmas megmozdulás volt, tele volt a rendezvényterem, 200 ember volt, körülbelül harvanan diákok és tanárok. Ezeket az egyházi ifjúsági éneket énekeltek, de megmozdítottam a néptáncosokat is, őket is kísértük. Énekeltek a tanárok és a diákok is külön. A hosszú, háromórás műsorban minden volt, nagyon jó élmény volt nekik is, nekem is. Ezt a zongorát abból vettük... Tehát sikerült. Nagyon érdekes dolog kezdődött, ahelyett, hogy ez tovább nőtt, vagy nőhetett volna... Az ötlet már meg is született bennem, pontosan azért mert, mint mondtam már háromkor kisöpörtek bennünket az osztályteremből... A következő évben 2007 tavaszán volt a következő koncert, amikor F. is itt volt (*F. György szájharmonika-művész, énekes, hegedűs, gitáros a szerk.*). Akkor már azt hiszem, egy zenés irodalmi teaház indítására invitáltam az embereket: Úgy gondoltam később, ez hiba volt, hogy ne csak ez az iskola, hanem az egész város mozduljon meg. Hívtam diákokat és tanárokat a másik iskolából: ének, tánc, és gondoltuk,

hogy legyen nagyobb hírverés, ezért hívtuk meg F-t. Ennek a teltházas koncertnek a pozitívuma, hogy az egész város megtudta, mit csinálunk mi. Nem mondhatom egyes szám első személyben, mert vagy negyven ember énekelt már, akkor egy igazi közösségi dolog volt ez. Tényleg én találtam ki mindent a koncertre és én szerveztem meg mindent, de mégis egy közös munka volt. Már akkor nagyvállalkozókat kerestünk meg, ilyen A4-es méretű reklámanyagszerűséggel meghívtunk mindenkit, akit illik, intézményvezetőket. Egy nagy megmozdulás lett belőle, a negatívuma viszont az volt, hogy az Ó-Kécske–Új-Kécske szembenállást a bőrömön éreztem meg, mert azok akik az első koncerten – amit itt rendeztünk a rendezvényházban, amiben csak a refisek vettek részt később –, akkor elfordultak tőlem, azt mondták, hogy „Mi ez? Most a másik iskolával is közösködtek, a másik iskola ellenség. Ó-kécske–Új-Kécske, refi–móricz, ez nem passzol össze” (*Az Ó-kécskei református iskolának meg kellett küzdenie a gyerekekért, mikor gimnáziumi osztályt indított a kilencvenes években, mert az Új-Kécske területén fekvő Móricz Zsigmond Gimnázium és Diákotthon akkor már több évtizede nyújtott gimnáziumi képzést – a szerk.*) Nem akartam elhinni, de ez él az itteniekben. A móriczosokban ezt egyáltalán nem láttam. Anélkül, hogy ezt tovább ragoznám, elveszítettem az itteni félig közösséggé formált csapat nagy részét, a tanárokat szinte teljesen. Azonban nyertem másokat. Ma már az óvónők is velünk énekelnek. Úgy ismerkedtem meg velük, hogy ők is hívtak zenélni. Kérték, hogy óvodai évszárón, vagy karácsonykor kell valami kis ének, az énekhez meg valami kíséret. Végül is így dolgoztunk össze, hogy ők elhívtak gitározni, én pedig hívtam őket énekelni és ők örömmel jöttek.

Ez a városi szintű felbolydulás arra bízott, hogy keressünk magunknak helyet. Először a közösségi ház többnyire szabadon álló időszaki kiállítási termére akartam rácsapni, de T. Erika, a művház vezetője – nagyon helyesen – nem engedte. Kemény vitáink voltak, de most már belátom, hogy jobb, hogy nem közösen osztozunk egy épületen. Így sokkal tisztább. Az ellenállása azért volt jó, mert azt gondoltam, hogy ha ő nem segít, akkor a polgármester majd fog, és egy néhány oldalas kérvényszerűségben fordultam hozzá. Ez segített abban, hogy tisztázzam, hogy mit is akarok Kécskén, és a jövőről is kellett annyit gondolkodni, hogy ha kérek egy termet, akkor azt is gondoljam át, hogy mit is akarok. Ernő (*a polgármester – a szerk.*) annyira komolyan vette ezt a beadványt, hogy azt mondta, hogy ha az a hely nem is jött össze, akkor keressünk nektek másikat. A posta melletti utcában az alapítványi termet mu-

tatta, de az nagyon kicsi volt, és aztán jutott eszébe ez... 2007 februárjában csukták be a postát és csak pár hónapig állt itt üresen, erre azonnal lecsaptunk és nagyon érdekes, a kényszer hoz olyan közösségi lépéseket, amiket nem tennénk meg. Amikor megkérdeztük, hogy hogyan lehet ezt birtokba venni, akkor azt mondták, hogy ezt magánszemélyek nem tehetik meg, egyesületet kellett létrehozunk. Ezt nem léprük volna meg. Ez is segített átgondolni, és ez alapján vittük be az alapelveket is egy az egyben az egyesületbe

Kik voltak a társaid ebben a munkában?

Mikor indult ez a posta, azt a G. Jocival csináltuk ketten. Az alapító tagok igazából az aláíró emberek, hogy meglegyen a mennyiség. A valódi cselekvő tagjai az egyesületnek nem, vagy még nem tagok. Ketten voltunk, akik az elejétől csináljuk. Úgy szedtük össze az aláírókat, hogy körbementünk a tanáriban, hogy „légyszi, szállj már be az egyesületbe, semmivel nem jár, akkor meglesz a megfelelő mennyiség az indításhoz”. Mert bár már az elején énekelt velünk Miklós (*M. Miklós, a Móricz Zsigmond Gimnázium angol szakos tanára – a szerk.*), akkor még nem volt benne a munkában.

Elég hosszadalmas volt a bejegyzése. Már 2007 májusban elindítottuk, és 2007 júliusára lett végleges. Iszonyatosan elhúzódott. Szerencsére voltak olyan rugalmasság, hogy beköltözhattünk, csak néhány dolgot kellett aláírni a polgármesteri hivatalban. Ment közben a gépezet. Sikertült azért támogatókat szerezni, mert pénz nem lett volna. Bár a munkaerő – én meg Joci – dolgoztunk itt, vagy a gyerekeket el tudtuk rángatni. Ez is megfogalmazódott bennünk, hogy nem maguknak finanszírozzák, hanem hogy másoknak legyen. A terveinket összefoglaló kis lapocska ötven vállalkozónak ment ki, és akik fel vannak sorolva, azok segítettek.

Hányan segítettek?

Vegyis, mert benne van a református iskola szülői munkaközössége is, meg K. Pál Gyula felesége is, H. doktornő is, akiknek nem is ment papír. Öten-hatan segítettek. 2007 szeptemberében volt a második nagy koncert a „Ki a legény a gáton?” – ez

inkább népzenei alapú –, hogy meglegyen a bevétel az építkezéshez. Aztán volt sok kisebb megmozdulás is. Amikor megtlett ez a hely, akkor én is lenyugodtam, és a viszonyunk is rendeződött T. Erikával, a művház vezetőjével. Onnantól kezdve egy gyümölcsöző együttműködés ez, mert feldob egy ötletet, hogy csináljatok egy színházi darabot a színjátszókkal, mert a reneszánsz éve van. „Jó”, leülünk megbeszéljük. Ő adta a helyet, vittek le széket a művház udvarára. Jó az együttműködés, a Régiposta nem riválisa a műháznak, hanem amit ott nem lehet megcsinálni, azt megrendezzük itt, mert ennek sokkal bensőségesebb a hangulata. A „posta” nyitó rendezvénysorozata tavaly november végén bár itt kezdődött, de a december 10-i karácsonyi koncert a műházban volt. És nem csak mondjuk ezt az együttműködést, hanem él is.

És akkor elérünk 2008 tavaszáig. Ez a jövő szempontjából érdekes, mert olyan minőségi csúcspontja volt ez a közös koncerteknek, amit felülmúlni nem tudunk. Szinte most is azon gondolkodom, hogy mi lesz a következő, mi lesz jövő tavasszal. Váltani kell egy nagyot, és ez a váltás annyiban körvonalazódik most, hogy a következő koncertünk egy énekes tehetségkutató... A Megasztárhoz hasonló felkészülős, selejtezős előkészítő szakasznak a zárása lesz.. Anniból próbáljuk felülmúlni a most tavaszt, hogy csak magyar dalok lesznek. Idén áprilisban kizárólag külföldi dalok voltak, és érezhető is volt. Azért hiányoznak a magyar dalok... Énekelhető magyar dalok.

Mi volt a célot?

A célot az, hogy megmozdítsam és összeszedjem az embereket, és hogy magam – személy szerint – tudjak ettől távolodni, mert ha túl sokat csinász, sűrűgsz, akkor nagyon sok haragost gyűjtesz. Egyébként sem lennék... Alkatilag sem lennék toladó és örökké szereplő. Pont ezért szeretnék kivonulni. Mondom a gyerekeknek, hogy gondolják végig a koncerteket: már az elején sem megyek ki, nem fogom mint házigazda köszönteni az embereket, hanem legyen az övék teljesen az este. A Beregszászis koncerten is S-né Erzsikét kértem meg, hogy konferáljon. Amikor Bálint itt volt, akkor M. Miklóst kértem meg. Tehát próbálok a háttérbe húzódni, és próbálok, hogy a hely tudjon működni, dolgozni, és ne az legyen, hogy engem látnak, egy sürgő-forgó, örökké szaladgáló, szerepelni akaró alakot.

Visszamenve kissé: beszélnél arról, mennyire társaságkedvelő emberek a szüleid?

Az általános kép, amit rokonaimnál és ismerőseimnél látok, működik náluk is. A nyolcvanas évek elején még gyakran összejárt a rokonság, a szűkebb és a tágabb is. Még a városi is. A kilencvenes évektől, tehát a rendszerváltás után egyre élesebb volt a különbség mondjuk anyagi helyzet és lehetőség között. Azután először a városi rokonok maradoztak el néhány nagyobb vita után, aztán meg a többsége a családoknak. Most már csak édesanyám szüleivel és testvérével tartjuk, tartják a kapcsolatot.

Említetted, hogy a korábbi közösségszervezési tevékenységed egy kulturális tevékenység köré szerveződött. Mi motivált ebben?

Nem akartam végtelenül hosszan mondani, 22-23 éves korom körül történt. Az utolsó évben nem vettem fel a koleszba, egy szállón laktam vietnámi srácokkal, akikkel nem tudtam beszélgetni, és akkor hirtelen rádöbbsentem, hogy – bár az egyetem alatt is kihúztam a társaságból, szinte lételemem volt –, a napi kis találkozásnak is milyen ereje van. Borzasztóan szenvedtem, és egyedül éreztem magam a diákszállóban. Pár hónap után visszakerültem, de az orromra koppintottak rendesen.

Ekkor változtál meg?

Igen-igen. Egy kisebb társaság előtt vallottam meg – nem gondoltam volna, hogy ha nem kerülök el pár hónapra –, hogy szükségem van arra, hogy körülvegyenek. Egy kisebb közösségként működött a kollégium, az az emelet.

Ekkor tudatosult benned, hogy kilógsz vagy szerettél kilógni?

Igen, szándékosan lógtam ki. A legegyszerűbben úgy tudnám ezt elmondani, hogy az a Dosztojevszkij-féle figura voltam. Olyan egérlyuk-lakó voltam, nem tudtam örülni mások örömének. Nem voltam valami jó beszédű, tehát nem tudtam sikeres lenni egy társaságban, a legtöbb, hogy ott lehettem velük egy társaságban, és ugyanazt a levegőt szívtuk. Ez a szerep kevésnek tűnt. Önbecsülési problémák voltak, ha

egy szóban akarom összefoglalni. Pedig már akkor hívtak, mondták, hogy gyere zenélni. Ezután a pár hónap után indult meg a változás: hajnalokig beszélgettünk a többiekkel, és akkor legnagyobb öröömre kiderült, hogy érdeklí őket, amiket mondok, be tudok kapcsolódni a társaságba.

Bemutatnád azokat a szűkebb közösségeket, amelyeknek jelenleg a tagja vagy?

Két zenekar, a Régiposta és a Dire Straits Tribute Band. Különbözőek, a Régiposta amatőr zenészekből áll, diákok is játszanak benne. A taglétszám is képlékeny. A Dire Straits már inkább üzleti alapú, tehát fix tagokkal. Az munka, hogy meglegyen a gyümölcse anyagiakban amellet, hogy szeretjük. Vannak ezek a nagyobb szervezést igénylő nagy koncertek, vannak a kisebbek, pl. a karácsonyi, amiből több is van, és vannak pl. megnyitók, amikor én is szerepelek, meg másban is közreműködöm, mondjuk verseket választok, iskolai és városi ünnepeken... Igen... A művészeti élmény átadása hárhogyan, akár úgy, hogy kiállunk a kórus-sal utcazenélni, hogy hirdessük a koncertet. Az is ebbe tartozik, hogy fotószakkört szervezünk, és nagy fotósok képeit nézzük. Ezek mondjuk azok a művészeti ágak, amelyekben valamennyire befogadóként és cselekvőként és részt veszek. A zenélést nagyon szeretem, a filmeget, a fotózást nagyon szeretem, és ott van a színjátszó kör, majdnem el is felejtettem. Két évig én voltam, aki elintézte, hogy délután le-hessen focizni. Sokáig csak én fociztam a gyerekekkel, később csapódtak oda más tanárok is. Aztán fentről természetesen rátenyereltek és kiadták egy tesitanárnak. Ezt csak azért mondom, mert célom lenne egy tömegsportmozgalom elindítása. A kultúra mellett a sport, mert borzasztó fizikai kondícióban vannak a gyerekek. A szellemhez a testnek is rendben kell lennie.

Te voltál ezeknek a közösségi tevékenységeknek a motorja? Nélküled nem valósultak volna meg?

Ha végiggondolom, akkor... Rossz kimondani, hiszen vannak teljes erőbedobással dolgozó kollégák is, és most ha elképzelem, hogy előttük kimondom, hogy ezekből semmi sem lett volna... A zenés dolgok semmiképpen nem működtek volna, mert nincs, aki zenéljen, aki összerakja a dolgokat zeneileg... A színjátszó

körben egyenrangúak vagyunk, úgy érzem az Erzsikével abban, hogy egyforma mennyiségű jó ötletet dobunk be. Ha én nem csinálom, akkor is működött volna, sőt működött is előtte, mi csatlakoztunk. Tehát valamit összefogok, és ott nem kérkednék azzal, hogy nem működne. A zene viszont nem, olyan formában, hogy széles tömegek számára elfogadhatóan. Rockzenekarok mindig voltak itt, de ilyen nagy örömkoncerteket nem rendezett senki sem.

Te motiváltad a többiek közösségi tevékenységét is?

Ők maguk mondják, ezért nem szerénykedem, hogy igen. Van, aki 55 éves, M. Miklós. A tevékenységének a fénykora a móríczos igazgatóságának idejére esett a nyolcvanas-kilencvenes évek környékén. Mondhatjuk, hogy mára már nem lenne olyan kezdeményező, ha én nem indulok ezzel a sok sürgéssel-forgással. Most itt van, énekel az előadásokon, hoz filmet, aztán beszélgetünk.

Ezeket az embereket kívül – akikkel hetente rendszeresen tartod a kapcsolatot – van egy személyes világod, ahol a családod, barátaid, rokonaid, a párod is megtalálható, vagy te abszolút ebben a közösségi létformában élsz?

Érdekes, nem gondolkodtam el ezen... A szüleim mindeképpen benne vannak, lelkileg támogatnak, ők dolgoztak legtöbbet a postán. Amiben tudnak, segítenek.

Az egyetemi évfolyamtársaidal milyen intenzív a kapcsolatod?

Velük egyáltalán nem. Megvan ennek is az oka. Nehezen, sőt egyáltalán nem tudok megtartani olyan kapcsolatokat, akikkel egy szobában laktam, gyakorlatilag együtt éltem, aztán miután ez megszakad fel kell hívni, oda kell menni és két órában kell mesélned... Viszont vannak barátaim a szegedi időszakból, a legelejéből. Érdekes kamikaze módon történik. Beülünk az autóba 10 órakor, és ott vagyok Vásárhelyen két napot. A vásárhelyi barátommal leülünk valahova és beszélünk két órát. Ő is zenész, felvesszük a gitárt a hátunkra, és megyünk. Csak ilyen barátságokat tudtam megtartani.

Jellemezd röviden a kécskei baráti köröd tagjait! Milyen tevékenységet végeztek együtt, miről szoktatok beszélgetni?

Tehát, S. B. Erzsébet: 40-es, irodalmat tanít a „rivális iskolában”. A színjátszót szervezzük együtt. Kizárólag ekkor találkozunk, csak szakmai dolgokról beszélgetünk. B. Márta: az egyik kécskei újságszerkeszti. 40-es, az 50-hez közelebb. Nagyon készséges, bármilyen megmozdulás szervezésében, az újságban is megjelenteti ezeket... T. Gézáné következik, vele formálisabb a kapcsolat. Ha neki elküldöm a cikket, akkor biztos lehetek benne, hogy megjelenik, ő is hasonló korú. K. Ernő, a polgármester – 50 körül. Annyira baráti a kapcsolat, amennyire egy ilyen jó kedélyű, közvetlen városvezetővel lehet. Ez az ő hozzáállásából adódik. Igyekszik jelezni, hogy személyesen figyel oda, hogy meglegyen a lehetősége a működésnek. K. Márta: Márta néni 60 körül lehet. Akár példaképpen megemlíthetem szervezésben. A róla szóló könyv alapján tudom, hogy fiatalkorától működik, szervez. Amit róla tudok, azt nem tőle tudom, mert személyesen ilyesmiről nem beszélgetünk, de ő valamiféle minta nekem a közösségszervezésben, példa nekem az, amit ő megcsinált. G. József: 45 éves és barát, aki erőt ad, akivel a legszemélyesebb dolgokat is meg lehet beszélni. Aki igazából engem elindított és biztatott. Említettem, hogy amikor én csak morgolódtam, hogy nincs zongora, akkor azt mondta, hogy gyűjtsünk pénzt, hatalmas lépésekhez adta meg a kezdő lökést. M. Miklós: barátság is, közös az érdeklődésünk, a művészet is, két tanár, filmőrültek, zeneőrültek vagyunk. Két egyforma ember, aki jól dolgozik együtt. T. Erika: viszonylag barátinak is mondható a kapcsolat. Átvészeltük azt az időszakot, amikor ellenfelek voltunk. Sz. Péter: 40 lesz nem sokára. Ő a népzenei események mozzogója itt, Tiszakécskén, a citerásoknak a vezetője. Ritkábban, de akkor barátilag beszélgetünk és tervezgetünk műsorokat.

Van két zenekarod. Velük milyen jellegű a kapcsolat? Csak zeneileg vagy barátilag is együttműködtök?

Mindenképpen. Teljes az átfedés abból a szempontból, hogy a Dire Straits Tribute Band négytagú, a Régiposta, ha szigorúan vesszük, akkor hét, de ugyanez a négy benne van a Régipostában is. Laza baráti társaság ez a zenekar. Itt most a laza fontos

abból a szempontból, hogy rengeteget próbálunk és felemésztjük a barátságot. A másik zenekarban meg annyira régiek a barátságok és olyan egyértelmű a cél, hogy az azért egy erős és összetartó társulat. Lényegében azonos a kettő.

Mennyire érzed sikeresnek a tevékenységedet?

Most teszek valamit hozzá – ami bennem van, és most lehet elmondani – , sajnos kicsit elitszerű az egész csapat. A motivációról jutott szembe. Azok, akik már eleve szeretik a művészeteket, benne vannak ebben a baráti társaságba, nem tudok nyitni más felé, és ők is nehezen tudnak másokat behozni. Mert ahogy a népfőiskola, ez is egy néptanító iskola lenne, hogy mindenki élje át a művészet élvezetét. Nagyon sokan vannak, akiknek szükségük lenne erre, de nem tudják, hogy szükségük lenne rá, mert boldogalan, fásult emberek. Őket nem tudom idecibálni.

Sokszor úgy érzem, hogy inkább barátság tartja össze ezeket, mintsem az érdeklődés. Mikor ülünk itt ötven filmklubon és tudom, hogy ülhetnénk ötvenen is. Tudom, hogy ő a barátom és ő is a barátom. Tehát nem egészen valósult meg a tervem, hogy levegője van, hangulata, és majd jönnek ide átélni valami élményt, ez inkább barátság, és az egyébként is élő érdeklődés tartja össze.

És mi a helyzet a gyerekekkel?

Részen azért is indítottam ezt, hogy mindazt az élményt, amit a suliban nem tudtam átadni a fehér falak között, általános rosszkedvben – gondoltam –, majd átcsábítva ide a gyerekeket ez sikerül, és az irodalomtanításban is a segítségemre lesz. Éppen ez nem működik, tehát nagyon kevés az olyan gyerek, aki erre mozdítható. Volt pedagógiai tervem, vagy módszer is rá, bevontam őket az építkezésbe, mindenféle munkálatokba, de nehezen mozdíthatók. A színjátszók tizenketten vannak, tavaly nyár elején indult a kör. Minden kedden találkozunk másfél órára, szituációs játékokat játszunk és színdarabokra készülünk. Ez a tizenkettő mindig jön. Ha valami ideált meg kell fogalmaznom, akkor ez a tizenkettő a legmelegebb nyári napon is a leghidegebb téli napon is minden héten itt van velünk fél hétig. De azt reméltem, hogy legalább annyi gyerek – aki énekelni megmozdítható –, legalább annyi lesz állandóan itt. Nem mondjuk színjátszóra, vagy hogy szerepeljen, hanem filmre.

Milyen filmeket néztek?

Csupa olyan, amit Pesten ismertem meg. Művészfilm és közönségfilm határa, ami különösebb bevezető nélkül is élvezhető: Jim Jarmusch, Wim Wenders, de lesz Tarantinó-sorozat is, Hitchcock, Tarkovszkij. Voltak itt vetítésen tizedikesek is, nyolcan.

Milyen a kapcsolatot a két iskola tanári karával? És a városvezetéssel?

Talán előbb a tanári karokról. Nem, nem működnek együtt, maguk sem működnek tanári karként, tehát közösségként. Egyáltalán nem jó a kapcsolat a saját tanári karomon belül, a senki nem lehet próféta a saját hazájában elv gyönyörűen működik. Nem tudnám be pusztán az irigységnek, hogy végül is nagyrészt kiközösítetnek, hanem inkább annak, hogy mivel eredmények vannak, én már nem vagyok szerény. Muszáj elmondanom, hogy kilógok ebből a csapatból, amiről úgy érzem, hogy egységesen cselekvésképtelen, motiválatlan, tehát nem közösség. Ezt muszáj volt elmondanom. Nehéz is lenne így összedolgozni a többiekkel. Ami jól működik, az a tanulmányi versenyeken javítással foglalkozó tanárok csapata. Egyébként csupa olyan, amit mi szorgalmazunk, tehát én, G. József, Miklós, a másik csapatból S. Erzsike, B. Katica, aki egyébként is nagy közösségszervező. Van egy hamvába holt kezdeményezés. Tavaly a koncert hatalmas lökést jelentett, és terveztem egy *Kultúra és természet* című ifjúsági mozgalmat. Viszonylag jól kitaláltam, hogy a két suliból csapatok alakulnának, akik versenyeznek és közös csapatkirándulást nyernek, motiváció lett volna. Jó lett volna, természetjárás... Találkozás idősebbekkel, riportot csinálni velük, besegíteni a helytörténeti könyv készítésébe, tehát egy csomó feladat lett volna. Idővel elkopott a lelkesedés. Megkerestem a polgármestert, a Móricz igazgatóhelyettesét, a könyvtár és a művház vezetőjét, tanárokat, óvónőket, mindazokat akik tevőleg tudnak közreműködni egy nagyobb ifjúsági mozgalom tervezésében, lebonyolításában. Jelezték, hogy érdeklődnek, benne volnának. A kapcsolatot jellemzi, hogy a saját iskolám tanárai, igazgatói nem, mert nem közösködünk senkivel. Egyébként bármikor bármire nyitottak, úgy értem, nyilván, hogy mi a dolog profíljá, amit indítanék, és azért mondják és biztosítanak... Azért érdemes átgondolni a kérdést, hogy milyen intézmény van, ami még közösségként működik. Ha felsoroljuk a

sulit, a művházat, a könyvtárat és a polgármesteri hivatalt, akkor felsoroltam minden intézményt, ami közösségeket képes megmozgatni, és mindegyikkel jó a kapcsolatom. Ebben sokat segített például egy olyan este – idén év elején volt valamikor –, amikor a könyvtár vezetője összehívta az összes közösség-szervező intézményét, hogy hozza el az éves programtervét, egyeztessünk, ne legyenek ütközések hasznos volt, hogy pl. Sz. Péterrel meg tudtuk beszélni, hogy ősszel ne szervezzünk koncertet, hogy ne vonjuk el a Tisza '83 zenekar szülinapi koncertjéről a közönséget. Ha már felülről szerveznek olyat, hogy beszéljünk a közösség-szervezésről, az már jó jel. Azt tudom mondani, hogy jól működik a kulturális élet itt Tiszakécskén. Az egyik legnagyobb gond, hogy nincsen igény. Én ezzel most nem igénytelennek degradáltam a közösséget, hanem... Ez hosszú... Ismered az átlagembert, hogy mennyire mozgatható. Hiába hasadsz meg, hogy kitalálj egy programot...

Varga Attila